

Łódź, dn. 7.08.2026

Prof. dr hab. inż. Joanna Leszczyńska

Instytut Surowców Naturalnych i Kosmetyków

Politechnika Łódzka

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

sporządzona w postępowaniu o nadanie stopnia doktora na podstawie uchwały Rady Dyscypliny Technologia Żywności i Żywnienia nr 84/TŻiŻ-2025/2026 z dn. 10 lipca 2026, Ustawy z dnia 20 lipca 2018 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2024 r poz. 1571 z późniejszymi zmianami oraz Uchwały nr 89-2022/2023 Senatu SGGW z dnia 26 czerwca 2023

Rozprawa doktorska mgr Rity Justyny Góralskiej - Walczak

Tytuł rozprawy: „Transformacja systemów żywnościowych w kierunku zrównoważenia z uwzględnieniem perspektyw żywności ekologicznej, diety oraz strat i marnotrawstwa żywności”

I. Ocena wyboru tematu rozprawy

Przedstawiona do oceny rozprawa doktorska podejmuje problematykę o bardzo wysokim znaczeniu naukowym, społecznym i praktycznym. Transformacja systemów żywnościowych stanowi obecnie jeden z najważniejszych kierunków badań podejmowanych na świecie w obszarze nauk o żywności i żywieniu, nauk o środowisku, zdrowia publicznego oraz polityki żywnościowej. Problematyka ta pozostaje bezpośrednio związana z realizacją Celów Zrównoważonego Rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych, strategią Europejskiego Zielonego Ładu oraz strategią „Od pola do stołu”.

Autorka słusznie wskazuje, że skuteczna transformacja systemów żywnościowych wymaga jednoczesnego uwzględnienia wielu współzależnych elementów. Szczególną wartością rozprawy jest zintegrowanie trzech perspektyw, które w literaturze naukowej najczęściej analizowane są oddzielnie: żywności ekologicznej, wzorów żywieniowych

oraz strat i marnotrawstwa żywności. Podjęta problematyka jest aktualna, oryginalna oraz posiada znaczący potencjał aplikacyjny.

II. Ocena części teoretycznej

Przegląd piśmiennictwa oceniam bardzo wysoko. Autorka wykazała bardzo dobrą znajomość aktualnego stanu wiedzy oraz umiejętność krytycznej analizy literatury krajowej i międzynarodowej. Część teoretyczna nie sprowadza się do streszczania pojedynczych publikacji, lecz przedstawia rozwój koncepcji transformacji systemów żywnościowych, identyfikuje dominujące kierunki badań oraz wskazuje współczesny konsensus naukowy. Kolejne zagadnienia tworzą spójną całość prowadzącą do jasno zdefiniowanej luki badawczej, która stanowi uzasadnienie podjętych badań własnych. Ten rozdział jest opisany logicznie i konsekwentnie. Należy podkreślić bardzo dobry styl naukowy pracy. Rozprawa napisana jest językiem precyzyjnym, rzeczowym i poprawnym metodologicznie.

Nieliczne uwagi mają charakter wyłącznie redakcyjny, a mianowicie rozdział jest stosunkowo obszerny, a niektóre pojęcia, zwłaszcza „transformacja systemów żywnościowych” oraz „bardziej zrównoważone systemy żywnościowe”, powtarzają się wielokrotnie. Można byłoby również mocniej zaakcentować uzasadnienie wyboru Warszawy jako głównego studium przypadku oraz już na początku rozprawy wyraźniej wskazać oryginalność proponowanego podejścia badawczego.

III. Ocena celu pracy, hipotez badawczych i metodyki

Cel główny pracy oraz cele szczegółowe zostały sformułowane prawidłowo i wynikają z przedstawionej luki badawczej. Hipotezy badawcze są logiczne, jednoznaczne oraz możliwe do empirycznej weryfikacji. Wszystkie elementy konstrukcji metodologicznej pozostają ze sobą spójne. Bardzo dobrze oceniam należyte zastosowanie podejścia mieszanego (mixed methods), integrującego badania ilościowe i jakościowe. Takie rozwiązanie pozwoliło na wieloaspektową analizę badanego problemu oraz zwiększyło wiarygodność uzyskanych wyników.

Bardzo wysoko oceniam również przygotowanie części statystycznej. Dobór metod analizy danych jest poprawny i odpowiada charakterowi zgromadzonego materiału badawczego. Bardzo pozytywnie oceniam także udział Autorki w międzynarodowym

projekcie badawczym SysOrg, obejmującym pięć zróżnicowanych terytoriów badawczych, co znacząco zwiększa wartość poznawczą przedstawionych analiz. Pewne elementy metodologii mogłyby jednak zostać szerzej uzasadnione. Dotyczy to przede wszystkim: uzasadnienia wyboru testu U Manna–Whitneya, pełniejszego omówienia ograniczeń doboru próby metodą *river sampling*, a także wskazania konsekwencji nielosowego doboru respondentów dla możliwości uogólniania wyników oraz uzasadnienia liczebności próby jakościowej oraz doboru uczestników wywiadów. Uwagi te nie obniżają jednak ogólnej bardzo wysokiej oceny części metodologicznej.

IV. Ocena części opisującej wyniki badań

Rozdział prezentujący wyniki należy uznać za jedną z najmocniejszych części rozprawy. Autorka nie ogranicza się do prezentacji analiz statystycznych, lecz obserwacje empiryczne przekłada na interpretacje systemowe. Na szczególne podkreślenie zasługuje umiejętne połączenie wyników badań ilościowych i jakościowych oraz wykorzystanie ich do identyfikacji zarówno barier, jak i czynników wspierających transformację systemów żywnościowych. Istotnym osiągnięciem rozprawy jest wykazanie współzależności pomiędzy spożyciem żywności ekologicznej, wzorami żywieniowymi oraz ograniczaniem strat i marnotrawstwa żywności. Na uznanie zasługuje również ostrożność interpretacyjna Autorki, która nie wyciąga wniosków wykraczających poza zakres uzyskanych danych.

V. Ocena dyskusji wyników

Bardzo dobrze oceniam również rozdział zawierający dyskusję otrzymanych wyników badań. Doktorantka umiejętnie skonfrontowała wyniki własnych badań z aktualnym stanem wiedzy oraz dokonała ich interpretacja z wykorzystaniem koncepcji transformacji systemów żywnościowych i myślenia systemowego. Na podkreślenie zasługuje umiejętność syntezy wyników uzyskanych różnymi metodami badawczymi oraz ich odniesienie do praktyki projektowania polityk żywnościowych. Rozdział jest stosunkowo obszerny i zawiera powtarzające się interpretacje podobnych rezultatów. Skrócenie części opisowych oraz przeniesienie części szczegółowych analiz statystycznych do tabel zwiększyłoby przejrzystość wyводу. Liczbę cytowanych prac można byłoby ograniczyć na rzecz mocniejszego zaakcentowania własnej interpretacji wyników.

W kilku miejscach wskazane byłoby także bardziej ostrożne formułowanie niektórych stwierdzeń. Badanie opierało się bowiem na deklaracjach respondentów oraz miało charakter przekrojowy, dlatego nie pozwala na formułowanie wniosków o charakterze przyczynowo-skutkowym.

VI. Ocena wniosków

Wnioski zostały sformułowane poprawnie i wynikają bezpośrednio z przeprowadzonych badań. Pewnym mankamentem tej części jest brak odrębnego omówienia ograniczeń badań. W mojej ocenie warto byłoby wyraźnie wskazać: deklaracyjny charakter uzyskanych danych, samoocenę spożycia żywności ekologicznej oraz nielosowy dobór próby. Drugim elementem, który warto byłoby silniej zaakcentować, jest oryginalny wkład naukowy rozprawy.

Moim zdaniem największym osiągnięciem przedstawionej pracy jest wykazanie, że żywność ekologiczna, wzory żywieniowe oraz ograniczanie strat i marnotrawstwa żywności nie stanowią odrębnych obszarów badań, lecz wzajemnie powiązane elementy jednego systemu transformacji żywnościowej. Istotnym osiągnięciem jest również opracowanie punktów wejścia (leverage points) wspierających projektowanie działań transformacyjnych.

VII. Ogólna ocena pracy

Rozprawa wnosi istotny wkład do rozwoju wiedzy w zakresie transformacji systemów żywnościowych.

Za najważniejsze osiągnięcia naukowe należy uznać:

- zintegrowanie trzech perspektyw transformacji systemów żywnościowych,
- zastosowanie podejścia systemowego do interpretacji wyników,
- identyfikację wspólnych mechanizmów transformacji,
- wskazanie barier oraz dźwigni zmian,

- opracowanie punktów wejścia wspierających projektowanie skutecznych interwencji,
- połączenie badań ilościowych i jakościowych w jedną spójną analizę.

Uzyskane wyniki posiadają nie tylko wartość poznawczą, ale również praktyczną i mogą stanowić podstawę opracowywania polityk żywnościowych oraz strategii wspierających rozwój zrównoważonych systemów żywnościowych.

VIII. Ocena formalna

Rozprawa została przygotowana niezwykle starannie pod względem edytorskim. Układ pracy jest logiczny, a kolejne rozdziały tworzą spójną strukturę. Autorka posługuje się poprawnym i precyzyjnym językiem naukowym, właściwą terminologią oraz odpowiednim aparatem pojęciowym. Nieliczne zastrzeżenia dotyczą przede wszystkim formy pracy, dotyczące ewentualnego skrócenia niektórych fragmentów pracy, ograniczenia powtórzeń oraz wyraźniejszego oddzielenia prezentacji wyników od ich interpretacji. Są to jednak uwagi subiektywne i dyskusyjne. Nie wpływają one na bardzo wysoką ocenę całej rozprawy.

Wniosek końcowy

Przedstawiona rozprawa doktorska stanowi oryginalne rozwiązanie ważnego problemu naukowego i potwierdza bardzo dobre przygotowanie Doktorantki do samodzielnego prowadzenia badań naukowych. Autorka wykazała się umiejętnością formułowania problemów badawczych, projektowania i realizacji badań z wykorzystaniem metod ilościowych i jakościowych, krytycznej analizy literatury oraz interpretacji uzyskanych wyników w świetle współczesnych koncepcji transformacji systemów żywnościowych. Uwagi zawarte w niniejszej recenzji mają przede wszystkim charakter dyskusyjny i redakcyjny. Nie podważają one wartości naukowej rozprawy ani poprawności przeprowadzonych badań.

W mojej ocenie rozprawa spełnia wymagania określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z późn. zm.) stawiane rozprawom doktorskim.

W związku z powyższym wnoszę do Rady Dyscypliny o przyjęcie rozprawy doktorskiej oraz dopuszczenie Pani mgr mgr Rity Justyny Góralskiej - Walczak do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w dyscyplinie Technologia Żywności i Żywienia.

Jednocześnie, biorąc pod uwagę wysoki poziom naukowy rozprawy, jej oryginalność, aktualność podjętej problematyki oraz znaczącą wartość poznawczą i aplikacyjną uzyskanych wyników, pozostawiam Radzie Dyscypliny do rozważenia możliwość wyróżnienia rozprawy, o ile spełnia ona kryteria obowiązujące w jednostce prowadzącej postępowanie doktorskie.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Kencynska', is positioned to the right of the main text block.

Joanna Kowalska

R

(00)759007734330327314

(00)759007734330327314

Poczta Polska

Opłata pobrana 15.60 gr

2025

KANCELARIA GŁÓWNA SGGW

2026 -08- 14

WPEŁNIEŁO DNIA -5-

RPL/26568/2026 N
Data: 2026-08-14

Biuro Obsługi Klienta
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
ul. Morsyńskiego 166
02-487 Warszawa